

Jaarverslag 2015

Stichting **VERHALIS**

Inhoudsopgave

Voorwoord van de voorzitter	3
Over Verhalis	4
Activiteitenverslag 2015	5
DE JULIAANTJES	5
IEDER KIND EEN EIGEN STEM	5
DE DODENDRAAD LEEFT	6
Vertoningen en publicaties	8
Subsidiënten, sponsors en partners	9
Vooruitblik 2015	9

Voorwoord voorzitter

Naast mij ligt een fraai boekje. Het vormt de neerslag van een groot en succesvol project van Verhalis. Ik gebruik bewust de woorden 'groot en succesvol', want wat heeft ons project 'De Dodendraad Leeft' een enorme weerklank gevonden bij vele Vlamingen en Nederlanders uit de grensstreek, vele andere geïnteresseerden en media, inclusief nationale nieuwsprogramma's in het Nederlandse taalgebied. Het mooie boekje is een draaiboek, een model waarmee andere organisaties op nieuwe plekken langs het traject van de voormalige 'Dodendraad' ook vergelijkbare projecten kunnen opzetten gedurende de herdenkingsjaren van de Eerste Wereldoorlog en daarna. Verhalis exporteert daarmee als het ware zijn kennis en ervaring. Een extra reden om trots te zijn op dit project is dat het op enthousiasme en doorzettingsvermogen ontwikkeld is, om, na een lange aanloop, uiteindelijk ook warme steun te krijgen bij gemeentebesturen, provincie en diverse fondsen en via crowdfunding bij vele particulieren. De aanhouder wint.

Dit jaarverslag 2015 van Verhalis biedt meer dan alleen 'De Dodendraad Leeft'. Verhalis blijft vanuit diverse invalshoeken bezig met zijn missie, erfoed een persoonlijk gezicht geven. Niet door te vertellen alleen, maar vooral door te verbeelden. Dat kan met een eenvoudige lint van krokussen, met een verstilde documentaire en op allerlei andere manieren. Namens het bestuur en kunstenaars zeg ik dank aan alle donateurs, fondsen en subsidiegevers voor hun hartelijke en onmisbare steun.

Thomas Heesters
Voorzitter Verhalis

Over Verhalis

In juli 2008 werd stichting Verhalis opgericht door filmmakers Jeroen Neus en Carine van Vugt. Verhalis was vooral bedoeld als paraplu om onder samen te werken vanuit hun gedeelde passie. De stichting stelde zich ten doel om kleurrijke, inspirerende (levens)verhalen te verzamelen en hierbij te zoeken naar nieuwe manieren om deze verhalen uit onze, vaak nog recente, geschiedenis te vertellen.

Inmiddels bestaat de stichting acht jaar. Er zijn in die tijd bijzondere projecten gerealiseerd, waaronder de documentaireserie Kloosterverhalen; een erfgoedgame over de Tachtigjarige oorlog in Breda; Geluk op 13, een breed samenwerkingsproject in 2013 en De Dodendraad Leeft, een groeiend landartproject langs het traject waar 100 jaar geleden de Dodendraad door de Duitsers werd aangelegd.

Uitvoerders van onze projecten zijn Jeroen Neus en Carine van Vugt van Lumineus.

Het bestuur van Verhalis bestaat uit:
Thomas Heesters, bestuursvoorzitter
Agnes Vugts, penningmeester
Meike van Zandvoort, secretaris
Arnoud-Jan Bijsterveld
| Wilbert Willems

Activiteitenverslag 2015

DE JULIAANTJES, *zusters met schorten*

De zusters van de H. Juliana van Falconieri, in de volksmond 'de Juliaantjes', hebben tot in de jaren '70 gewerkt als kraamverzorgsters bij arme gezinnen. Van de in totaal 90 zusters die er ooit zijn ingetreden leven er nu nog 11, verspreid over Nederland. Hun bestuur laat ter gelegenheid van hun bijna 100-jarig bestaan een document maken over deze bijzondere congregatie. Een historica is bezig een boek te schrijven over hun geschiedenis. Verhalis is in 2013 gevraagd een documentaire te maken. De film zou 'een verbeelding moeten worden in verhalenvorm van (stukjes) van het leven en het werk van de zusters en het leven in de congregatie/in het klooster', zoals de opdracht aanvankelijk verwoord is.

Na een bijzondere periode van onderzoek, waarin we intensief met de zusters kennis hebben gemaakt en vele voorgesprekken hebben gevoerd, zijn we in 2014 gestart met de opnames. Voorjaar 2015 is de montage afgerond en is de film vertoond aan de Julianazusters en een kleine kring om hen heen. Zodra het boek ook gereed is wordt de film verder vertoond aan het grote publiek. Lengte van de film: 43 minuten.

Deze film is gemaakt in opdracht van de Julianazusters.

IEDER KIND EEN EIGEN STEM

Voorjaar 2015 hebben we opnames gemaakt van het leerproces en de lesmethode op een school voor speciaal onderwijs, de Spreekhoorn in Breda, waar kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) les krijgen. Door veel individuele begeleiding, het kringgesprek als centrale lesmethode en intensieve logopedie lukt het om de kinderen aan het eind van groep 8 met genoeg zelfvertrouwen en taalvaardigheid naar het voortgezet onderwijs te laten doorstromen.

De film is aan het eind van het schooljaar in première gegaan voor alle medewerkers van de Spreekhoorn. De film is gemaakt met steun van Auris, Gemeente Breda en het Damsté-Terpsstrafonds.

DE DODENDRAAD LEEFT

De *dodendraad leeft* is een erfgoedproject en een landkunstwerk. Ons streven is om langs de hele Nederlands-Belgische grens, witte krokussen te planten op het voormalige traject van de Dodendraad. Een krokuslint van 350 kilometer lang.

De Dodendraad was een elektrische grensversperring uit de eerste wereldoorlog. Op de draad stond een spanning van 2000 volt. Bij deze versperring zijn zo'n 1000 slachtoffers gevallen.

Storytelling en verbeelding van immaterieel erfgoed worden ingezet om de identiteit van de regio en zijn bewoners te versterken.

De aanwezigheid van het landkunstwerk stimuleert toeristen om het gebied te bezoeken. Het sluit aan bij- en verbindt de reconstructies van stukken Dodendraad die gemeentes en heemkundekringen de afgelopen jaren gerealiseerd hebben.

Met het project proberen we een nieuwe doelgroep te bereiken: de geocachegemeenschap. Deze spelersgroep bestaat uit zo'n 45.000 actieve deelnemers in Nederland en België. Ze zijn verenigd op de internationale community-website 'www.geocaching.com', waarop nieuwe caches en evenementen kunnen worden aangekondigd

We hebben de afgelopen jaren al wat kleine pilotprojecten gedaan in Kalmthout en Baarle-Hertog, samen met Erfgoed Brabant. Dit jaar, 2015, hebben we een groter stuk onder handen genomen: 11,5 kilometer op de grens van Zundert en Wuustwezel.

We hebben dit gedaan in samenwerking met de gemeente Wuustwezel, de gemeente Zundert, de KWB en de basisscholen in de regio.

Financiering

De financiering is tot stand gekomen door een intensieve crowdfunding (Voordekunst.nl) en subsidies van Fonds Cultuurparticipatie, Impulsgelden Provincie Noord Brabant, de gemeente Wuustwezel en de gemeente Zundert

Plantgroepen

In Wuustwezel hadden we globaal drie grote groepen die gingen planten: de geocachers, de scholieren en de grensstreekbewoners en fans van het project. Verder hadden we een kleiner clubje vrijwilligers van de KWB die zorgden voor de plantgaten en die meehielpen met het planten in de akkers.

In totaal hebben we 11,5 km beplant met 24.000 krokussen.

Globaal hielpen er 550 vrijwilligers mee: 150 geocachers, 250 scholieren en 150 grensstreekbewoners en fans.

De zoektocht naar het traject van de dodendraad leverde veel mooie ontmoetingen op met de boeren in de grensstreek. Er kwamen verhalen naar boven die al 100 jaar in de families doorverteld worden.

Plantdagen

Tijdens de plantdagen in oktober met de scholen en de vrijwilligers waren er gidsen van de VVV aanwezig die bij de reconstructie van de dodendraad historische verhalen uit de 'Grote Oorlog' vertelden.

Publiciteit

Het project heeft veel publiciteit gekregen. Het NOS journaal, Nieuwsuur, de Antwerpse omroep ATV en Tijd voor Max besteedden er aandacht aan. Verder vele artikelen in landelijke bladen zoals Telegraaf, Elsevier, Museumtijdschrift, Historiek en regionale bladen als BNdeStem, Gazet van Antwerpen en Het Laatste Nieuws.

De facebookpagina werd bijna dagelijks voorzien van een bericht, een foto of filmpje en heeft inmiddels 360 volgers

Tentoonstelling

Streekmuseum 't Oude Slot in Veldhoven maakte een tentoonstelling over het project. We maakten daarvoor een aantal filmcompilaties waarin onderdelen van het project te zien zijn. We werkten hierin samen met de heemkundekring uit Hamont-Achel.

Publicaties en vertoningen

- Tijdschrift InBrabant: voor een extra uitgave (feb 2015) heeft Patrick Viskil een artikel geschreven over onze nominatie erfgoedprijs 2013 en Geluk op 13

- 4 januari 2015: uitzending Omroep Brabant van de film 'Pools voor beginners'
- 26 maart 2015: vertoning 'Pools voor beginners' op de Brabantse filmdag van vereniging Toonbeeld
- 26 april: vertoning 'Pools voor beginners' op Etnofilmfestival Rovinj, Kroatië
- 19 juni: première van 'de Juliaantjes, zusters met schorten' voor een besloten kring van de Julianazusters in Limmen
- 15 augustus: vertoning van 'de Juliaantjes' voor een groep belangstellenden in Limmen
- 17 juli: 'Ieder kind een eigen stem' in première voor 250 medewerkers van de Spreekhoorn in Breda
- oktober: vele artikelen in landelijke bladen zoals Telegraaf, Elsevier, Museumtijdschrift, Historiek en regionale bladen als BNdeStem, Gazet van Antwerpen en Het Laatste Nieuws besteden aandacht aan de plantdagen van 'de Dodendraad leeft'
- 25 oktober: het NOS-journaal, Omroep Brabant, de Antwerpse omroep ATV en Tijd voor Max wijdden allen een nieuwsitem aan de 'Grote Plantdag' waarop we tussen Wuustwezel en Zundert duizenden krokusbolletjes plantten langs het traject van de Dodendraad

Subsidiënten, Sponsors en Partners

In 2015 ontving Verhalis subsidie en steun van:

- Koninklijke Aurisgroep
- Gemeente Breda
- Damsté-Terpstrafonds
- Fonds voor Cultuurparticipatie / Jij maakt het mee
- Impulsgelden / Provincie Noord-Brabant
- BKKC
- Gemeente Wuustwezel
- Gemeente Zundert
- vele particulieren via crowdfunding (Voordekunst.nl)
- De Julianazusters
- Museum 't Oude Slot

Vooruitblik 2016

In 2016 starten we met Vrienden van Verhalis.

We onderzoeken ideeën voor nieuwe projecten en werken in ieder geval aan de uitvoering van onderstaande projecten:

DE DODENDRAAD LEEFT

Voorjaar 2016 hebben we samen met de VVV's en de KWB wandelingen, fietstochten en geocachetochten georganiseerd. Hieraan doen totaal zo'n 500 mensen mee.

Er zijn inmiddels gesprekken gevoerd met de gemeente Baarle-Nassau en de gemeente Hamont Achel om het project daar in 2017 verder uit te rollen. We maken een draaiboek zodat ook andere partijen er in hun eigen streek mee aan de slag kunnen.

DE TERUGKEER VAN HET PARADIJS

Voor het project Bosch y Bosco volgen we een kunst- en muziekstafette langs de Europese steden waar het drieluk 'de tuin der lusten' van Jeroen Bosch zou hebben gehangen. We maken een documentaire als een roadmovie, in de vorm van een drieluk.

